

OPS 2016

Lisäopetus

SISÄLLYSLUETTELO

1. LISÄOPETUKSEN ESITTELY – ”Mikä on kymppiluokka?”	1
2. LISÄOPETUKSEN TAVOITTEET – ”Mihin kympillä tähdätään?”	2
3. OPETUSJÄRJESTELYT – ”Mitä kympillä tehdään?”	3
3.1 LISÄOPETUKSEN OPPISISÄLTÖ	3
3.2. OPISKELUSUUNNITELMA	4
3.3 Yhteistyö työ- ja liike-elämän kanssa.....	4
4. OPISKELUN TUKITOIMET – ”Mistä saan apua?”	5
4.1. Tavoite- ja motivointikeskustelut.....	5
4.2. Oppilashuolto ja sosiaali- ja terveystuoltopalvelut	5
4.3. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukipalvelut.....	6
4.4. Kurinpidolliset toimet.....	6
5. OPISKELIJAN ARVIOINTI – ”Kova työ palkitaan”	6
5.1. Opiskelijan arvioinnin periaatteet.....	6
5.2. Todistukset	7
5.2.1. Todistus koko lisäopetuksen suorittamisesta	7
5.2.2. Todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista	7
6. LISÄOPETUKSEN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI	8

1. LISÄOPETUKSEN ESITTELY – ”Mikä on kymppiluokka?”

Perusopetuksen suorittaneille nuorille voidaan järjestää perusopetuslain mukaista yhden lukuvuoden kestävästä lisäopetusta. Lisäopetukseen voidaan ottaa opiskelijaksi nuori, joka on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna. Lisäopetuksen toteuttamisesta vastaava yksikkö on Kirkonkylän yhtenäiskoulu. Päätöksen opiskelijaksi ottamisesta tekee sivistyslautakunta.

Lisäopetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista oppimäärää, joten opetussuunnitelmaan voi kuulua kaikille yhteisiä oppiaineita ja perusopetuksen valinnaisia aineita ja työelämään tutustumista. Oppisisältö määritellään paikallisesti. Opiskelijalla on oikeus saada lukuvuoden aikana opetusta ja ohjausta vähintään 1100 tuntia. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus korottaa perusopetuksen oppimäärään kuuluvien yhteisten aineiden arvosanoja ja valinnaisten aineiden arvosanoja. Lisäopetuksen suorittamisesta saatavat *hakupisteet* parantavat myös opiskelijan mahdollisuuksia päästä toivomaansa jatkokoulutukseen.

Opiskelija voi suorittaa lisäopetukseen kuuluvia opintoja muussa kuin omassa oppilaitoksessaan. Opiskelijalla on mahdollisuus *tutustua eri ammatteihin ja työelämään*.

Lisäopetus järjestetään siten, että se tarjoaa opiskelijalle myönteisiä oppimiskokemuksia. Opetuksessa pyritään käyttämään erilaisia oppimisympäristöjä ja motivointitapoja, joiden tarkoituksena on ryhmähengen nostaminen ja *opiskelijan opiskelu- ja elämänasenteiden kohottaminen*.

Lisäopetuksessa opiskelija opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti. Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista *ohjausta ja neuvontaa* opintojensa suunnittelussa ja suorittamisessa, jatko-opintojen valinnassa sekä uran että elämän suunnittelussa. Opiskelijoille on järjestetty myös tarvittavat oppilashuolto- ja tukipalvelut.

Opiskelijalle tarjotaan uusi mahdollisuus opiskeluun, jotta omien tavoitteiden saavuttaminen opiskelun suhteen toteutuisi. Samalla tuetaan opiskelijan kasvua nuoresta aikuiseksi ohjaamalla ja opastamalla elämänhallintaan liittyvissä seikoissa.

2. LISÄOPETUKSEN TAVOITTEET – ”Mihin kympillä tähdätään?”

Lisäopetuksen tavoitteena on tukea *opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kasvua ja kehitystä sekä ehkäistä syrjäytymistä*. Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa opiskelijan kohdalla seuraavien taitojen oppimista ja harjoittelemista:

- Ajattelu- ja oppimistaitojen oppiminen
- Kulttuurien osaaminen, vuorovaikutus- ja ilmaisutaitojen oppiminen
- Elämänhallinta- ja suunnittelutaitojen oppiminen eri elämäntilanteisiin
- Oman toiminnan arviointi ja omien suunnitelmien toteuttaminen elämässä
- Itsetuntemuksen parantaminen
- Monilukutaidon kehittäminen
- Saada oppia työelämästä ja työyhteisöjen toimintatavoista.
- Itsenäisyyden ja vastuullisuuden oppiminen
- Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen oppiminen

Tavoite on, että lisäopetuksen päätyttyä jokaisella opiskelijalla on selkeä suunnitelma omista jatko-opinnoistaan ja myös valmiudet näiden opintojen suorittamiseen. Tavoitteiden paaluttaminen tapahtuu yhdessä opettajan kanssa. Viikoittain tehtävät oman ja luokan työskentelyn arvioinnit auttavat opiskelijaa toteuttamaan opiskelusuunnitelmaa. Arviointeja työstetään yhdessä opettajan kanssa viikoittain.

3. OPETUSJÄRJESTELYT – ”Mitä kymppillä tehdään?”

Lisäopetuksessa tärkeintä on määrätietoinen opiskelu asetettujen tavoitteiden suunnassa. Jokaisen opiskelijan on asennoiduttava uudelleen opiskeluun ja keskitettävä kaikki voimavarat oman työskentelyn kehittämiseksi. On aika ottaa vastuuta omasta elämästä.

Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus korottaa perusopetuksen oppimäärään kuuluvien yhteisten aineiden arvosanoja sekä valinnaisten aineiden arvosanoja ja näin ollen peruskoulun päättötodistuksen keskiarvoa korottamalla opiskelija parantaa mahdollisuuksiaan jatko-opintojen suhteen.

3.1 LISÄOPETUKSEN OPPISISÄLTÖ

Kempeleen kunnan lisäopetuksen oppisisältöön kuuluvat seuraavat sisällöt:

- Perusopetuksen oppimäärään kuuluvat aineet

Opiskelu tapahtuu normaalisti oppitunneilla tehdyn työn kautta. Jaksojen päätteeksi pidetään koeviikko. Koemenestys vaikuttaa arvosteluun yhdessä tuntiaktiivisuuden ja työskentelyaktiivisuuden kanssa. Oppimäärään kuuluvat peruskoulun vuosiluokakohtaisesti päättyvien oppiaineiden oppisisällöt. Oppiaineissa noudatetaan perusopetuksen oppiainekohtaista opetussuunnitelmaa.

- Perusopetuksen valinnaiset aineet

Opiskelu tapahtuu aineenopettajien johdolla, jotka laativat korottamissuunnitelmat. Kielissä korottaminen tapahtuu kokeilla. Taito- ja taideaineissa vaaditaan kirjallisen osaamisen lisäksi näytteitä käytännön osaamisesta.

- Työelämään tutustumista

Opiskelijat suorittavat työelämään tutustumisjaksot (TET-jakso) itse valitsemissaan työpaikoissa. TET-paikan valinnassa on syytä huomioida omat uratoiveet. Työharjoittelun anti vahvistaa opiskelijan käsitystä omista vahvuuksistaan työelämässä tai toisaalta sulkee pois epävarmoja vaihtoehtoja. TET-jaksot vahvistavat opiskelijan laaja-alaisten taitojen oppimista. (TET-jaksosta lisää alempana.)

3.2. OPISKELUSUUNNITELMA

Opiskelijalle annetaan lisäopetuksessa *opetusta ja ohjausta* vähintään 1 100 tuntia. Valtakunnallista oppimäärää ei ole määriteltä, vaan opiskelijan opinnot suunnitellaan yksilöllisesti hänen tarpeidensa pohjalta. Jokainen opiskelija saa itse vaikuttaa toiveillaan siihen, minkä oppiaineiden päättöarvosanaa hän haluaa korottaa. Tätä tavoitetta silmällä pitäen jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen *opiskelusuunnitelma*.

Opiskelusuunnitelma sisältää:

- opiskelijan opinto-ohjelmaan sisältyvät opinnot omassa koulussa
- oppiaineiden ja muiden opintojen tuntimäärät
- opiskelijan henkilökohtaiset oppimistavoitteet
- henkilökohtaisen ohjauksen järjestäminen ja muut mahdollisesti tarvittavat tukitoimet.

Jokainen oppilas osallistuu lukujärjestyksen mukaiseen opiskeluun oppitunneilla. Opiskelu tapahtuu ensimmäisessä, kolmannessa ja viidennessä jaksossa. Lukuvuoden viidestä jaksosta toinen ja neljäs jakso on varattu työelämään tutustumiseen.

3.3 Yhteistyö työ- ja liike-elämän kanssa

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuus tutustua oman koulun opintojen lisäksi muiden koulujen, lähinnä ammattioppilaitosten ja Kempeleen lukion toimintaan. Jokainen opiskelija on ensisijaisesti itse vastuussa

oman TET-paikan järjestämisestä. Valintaa tehdessä on syytä hakeutua itseä kiinnostavalle alalle. Lukio-opintoja harkitsevan on syytä hakeutua TET-jakson aikana lukio-opintoihin.

TET-jaksot toteutetaan rytmittynä lukion aikatauluun ja suunnitellaan tarkemmin oppilaskohtaisesti lukuvuoden aikana. Työpäivien pituus on pisimmillään kuusi tuntia päivässä. Viikossa on viisi työpäivää. Ennen TET-jakson alkua opiskelija ja opettaja laativat suunnitelman jakson toteutuksesta, ja tarvittaessa opettaja etsii työpaikan yhdessä opiskelijan kanssa. Työpaikalla sovitaan kirjallisesti työjakson kestosta, sisällöstä ja vastuunjaosta. Myös huoltajia tiedotetaan työjakson kulusta ja käytänteistä. Opettaja seuraa aktiivisesti oppilaiden työpaikkaoppimisjaksoja ja tukee oppilaita tarvittaessa jakson suoritumisessa. Työpaikkaoppimisjaksojen aikana oppilaan tavoitteena on saada onnistumisen kokemuksia, kehittää pitkäjännitteisyyttä, suorittaa eri oppiaineiden sisältöjä sekä selkeyttää omaa ammatinvalintaansa. TET-jakson lopussa koulunkäyntiohjaaja käy yhdessä oppilaan ja työnantajan kanssa arviointikeskustelun. Työpaikkajakson aikaiset oppimistehtävät arvioidaan erikseen.

4. OPISKELUN TUKITOIMET – ”Mistä saan apua?”

4.1. Tavoite- ja motivointikeskustelut

On tärkeää, että opiskelija saa tukea työlleen mahdollisimman monelta eri suunnalta. Sen vuoksi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman lisäksi lisäopetuksen luonteeseen kuuluvat *tavoite- ja motivointikeskustelut*. Niiden avulla hahmotetaan suuntaviivat opiskelusuunnitelman luomiseksi.

Keskustelujen tarkoituksena on luoda luottamukselliset suhteen opettajan ja opiskelijan välille. Lukuvuoden alussa kaikkien opiskelijoiden vanhemmat kutsutaan keskusteluun mukaan, jossa luokanopettajan lisäksi ovat läsnä myös opiskelija sekä tarvittaessa oppilaanohjaaja, jolla on erikoisasiantuntemusta työelämään ja jatko-opiskeluun liittyvistä asioista. Näin opiskelijalle ja hänen vanhemmilleen tarjotaan selkeä kuva mahdollisista jatkovaihtoehdoista lisäopetuksen jälkeen. Yhdessä keskustelemalla kaikille tulee selväksi minne, miten ja miksi opiskelija on pyrkimässä. Yhteydenpitoa opiskelijan huoltajien kanssa jatketaan koko lukuvuoden ajan.

4.2. Oppilashuolto ja sosiaali- ja terveystuotopalvelut

Lisäopetuksessa noudatetaan Kempeleen kunnan perusopetuksen oppilashuollon suunnitelmaa. Suunnitelmassa toteutuu monialaisen yhteistyön avulla kasvatuskumppanuus, mikä takaa hyvinvoivan ja turvallisen kasvu-, oppimis- ja työympäristön. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta oppilashuolto, jolla edistetään hyvän oppimisen, hyvä psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä. Ammattiryhmien välillä noudatetaan lakisääteistä salassapitovelvollisuutta.

Opiskelijan on mahdollista saada tukea koulunkäyntiin ja elämänhallintaan liittyvissä ongelmissa. Oppilashuollon avulla pyritään tunnistamaan ja ehkäisemään oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia ja muita ongelmia. Opiskelijalla on myös mahdollisuus koulukuraattorin palveluihin. Kuraattorin kanssa opiskelija voi keskustella mistä tahansa elämään liittyvistä ongelmista. Myös koulupsykologin palvelut ovat opiskelija ulottuvilla.

4.3. Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus ja tukipalvelut

Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille laaditaan HOJKS (henkilökohtainen oppimisen järjestelyä koskeva suunnitelma), jossa määritellään ne aineet, joissa opiskelija tarvitsee erityistä tukea opiskelun edistämiseksi. Opiskelija opiskelee yksilöllisesti mukautetun suunnitelman mukaisesti. Opiskelijan arviointi tapahtuu tuntityöskentelyä painottamalla ja oppiminen voidaan arvioida muutenkin kuin kokeiden avulla. Todistuksessa yksilöllistetyt numerot on merkitty tähdellä (*).

4.4. Kurinpidolliset toimet

Opiskelijan rikkoessa koulun yleisiä järjestyssääntöjä tai syyllistyessä rangaistavaksi katsottuun toimintaan, noudatetaan perusopetuksen kasvatuskeskustelukäytänteitä. Prosessin tarkoituksena on ohjata opiskelijan käytöstä kohti kasvua opettajan kanssa käydyn keskustelun avulla.

5. OPISKELIJAN ARVIOINTI – ”Kova työ palkitaan”

5.1. Opiskelijan arvioinnin periaatteet

Arviointi on luoteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa sekä opiskelijan itsearviointia kehittävää. Perusopetukseen oppimäärään kuuluvissa yhteisissä oppiaineissa arviointi perustuu perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereihin ja niiden soveltamista koskeviin ohjeisiin.

Perusopetuksen valinnaisten oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen opetusmissuunnitelmassa määriteltyjä päättöarvioinnin kriteerejä. Opiskelijan itsearvioinnin kohteena ovat erityisesti hänen laaja-alaisen osaamisen valmiudet: ajattelu- ja oppimistaidot, elämänhallintaidot, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot sekä muut laaja-alaiseen osaamiseen kuuluvat taidot. Arvioinnin avulla opiskelija voi asettaa itselleen tavoitteita, tarkastella ja ohjata omaa työskentelyään, tunnistaa edistymistään, hoitaa arkielämän tilanteita sekä suunnitella tulevaisuuttaan. Lisäksi opiskelijoita kannustetaan antamaan toisilleen rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta.

Lisäopetuksessa tuetaan vuorovaikutuksen kautta opiskelijoita motivoivaan ja kannustavaan arviointikulttuuriin. Sen perustana on lisäopetuksen arvopetusta ja oppimiskäsitys.

Arviointikulttuurissa korostuvat seuraavat piirteet:

- oppimiseen ja yrittämiseen kannustava ilmapiiri
- vuorovaikuttamisen kautta tapahtuva opiskelijoiden osallistaminen
- opiskelijoiden ohjaaminen ymmärtämään omaa oppimisprosessiaan
- opiskelijoiden itsearviointitapojen kehittäminen
- arvoinnin monipuolisuus ja oikeudenmukaisuus

5.2. Todistukset

Todistuksen saamisen ehtona ovat aktiivinen tuntityöskentely ja TET-jakson tunnollinen suorittaminen. Lisäopetuksessa jaetaan syyslukukauden päätteeksi välitodistus ja lukuvuoden päättyessä päättötodistus. Perusopetuksen päättötodistuksen arvosanat eivät voi laskea lisäopetuksen päättötodistuksessa. Yhdeksännen luokan päättöarvosana jää voimaan, mikäli oppilas ei ole onnistunut korottamaan numeroaan.

5.2.1. Todistus koko lisäopetuksen suorittamisesta

Mikäli opiskelija suorittaa hyväksytysti kaikki opinto-ohjelmaan kuuluvat opinnot, annetaan hänelle *todistus lisäopetuksen suorittamisesta*. Todistuksen kohtaan Lisäopetuksen aikana suoritettujen opintojen merkittään opiskelijan arviot lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista. Tähän kohtaan merkittään myös opiskelijan hyväksytysti suorittamat oppiaineet, joissa opiskelija ei ole onnistunut korottamaan arvosanaansa. Opiskelijalle annetaan syyslukukauden osalta *wälitodistus*.

5.2.2. Todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista

Mikäli opiskelija on suorittanut vain osan opinto-ohjelmaan kuuluneista opinnoista hyväksytysti tai keskeyttää opintonsa, annetaan hänelle *Todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista*. Opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot merkittään todistuksessa kohtaan *Lisäopetuksen aikana suoritettujen opintojen*. Opiskelijan hyväksytysti korottamat arvosanat merkittään todistuksessa kohtaan Perusopetuksen päättöarvosanojen korottaminen.

5.2.3. Todistusten liitteet

Opiskelija saa pyynnöstä liitteen, jossa arvioidaan hänen käyttäytymistään ja työskentelyään lisäopetuksessa. Todistuksen liitteenä voi olla myös

- tarkempia tietoja opiskelijan opinto-ohjelmasta ja opintomenestyksestä
- seloste muissa oppilaitoksissa suoritetuista opinnoista
- arvio työpaikoilla tapahtuneesta oppimisesta ja kuvaus opiskelijan työtehtävistä
- seloste opiskelijan harrastetoiminnasta

6. LISÄOPETUKSEN KEHITTÄMINEN JA ARVIOINTI

Opetussuunnitelman jatkuvasta kehittämisestä ja arvioinnista vastaa koulutuspalvelujen johtoryhmän ohjauksessa Kempeleen Kirkonkylän koulu.